

Vážený pane náměstků,

v návaznosti na Vámi předané doklady a k našemu telefonickému rozhovoru Vám zasílám výpis ze stanoviska Energetického regulačního úřadu, které vysvětluje postup při ukončování smlouvy o sdružených službách dodávky postupem – odstoupením podle ustanovení § 11a odst. 3 energetického zákona.

Toto stanovisko je zveřejněno na webových stránkách ERU.

Pořadové číslo: 1/2012

Vydáno dne: 5. března 2012

**Výkladové stanovisko Energetického regulačního úřadu
k předmětu úpravy ustanovení § 11a odst. 3 až 5 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů**

Právní předpis:

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

Ustanovení právního předpisu:

§ 11a odst. 3 až 5 energetického zákona

Související právní předpisy:

§ 51a a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Čl. 3 odst. 3 směrnice Rady 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách

Příloha I odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou

Příloha I odst. 1 písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem

I. Účel výkladového stanoviska

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, v ustanovení § 11a odst. 3 upravuje právo zákazníka na odstoupení od smlouvy uzavřené s dodavatelem elektřiny nebo plynu v případě, že dodavatel zvýší cenu dodávky elektřiny nebo plynu nebo změní jiné smluvní podmínky dodávky elektřiny nebo plynu, a v této souvislosti stanoví dvě lhůty, v nichž je zákazník oprávněn svoje právo na odstoupení od smlouvy uplatnit.

Pokud zákazník v souladu s ustanovením § 11a odst. 3 energetického zákona uplatní právo na odstoupení od smlouvy, jejímž předmětem je dodávka elektřiny či plynu, je podle ustanovení § 11a odst. 4 energetického zákona takové odstoupení účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo dodavateli elektřiny či plynu doručeno, pokud zákazník neurčí pozdější den účinnosti odstoupení. Ustanovení § 11a odst. 4 energetického zákona dále stanoví, že pokud zákazník uplatnil svoje právo na odstoupení ve lhůtě 3 měsíců od účinnosti zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek, avšak méně než 10 dnů před koncem daného kalendářního měsíce, je takové odstoupení účinné k poslednímu dni kalendářního

měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo odstoupení dodavateli elektřiny či plynu doručeno. Energetický regulační úřad výkladovým stanoviskem vydávaným podle ustanovení § 17e odst. 1 písm. d) informuje o přístupu, který bude zohledňovat ve své rozhodovací činnosti, bude-li se předmět sporu týkat aplikace ustanovení § 11a odst. 3 až 5 energetického zákona. Předmětem tohoto výkladového stanoviska je především bližší vymezení předmětu úpravy dané ustanoveními § 11a odst. 3 až 5 energetického zákona, právních vztahů, ve kterých je možné právo na odstoupení do smlouvy uplatnit, problematika lhůt pro odstoupení od smlouvy a účinků odstoupení od smlouvy.

II. Právo zvýšení ceny elektřiny nebo plynu nebo změny jiných smluvních podmínek

Pokud dodavatel elektřiny či plynu zvyšuje cenu elektřiny či plynu nebo mění jiné smluvní podmínky, jedná se tak o změnu obsahu smlouvy uzavřené mezi dodavatelem a zákazníkem (více také viz. Výkladové stanovisko Energetického regulačního úřadu č. 2/2011 ze dne 6. října 2011). Zákazník v takových případech zpravidla nemá žádnou možnost takovou změnu obsahu smlouvy jakkoli ovlivnit a sjednat si s dodavatelem elektřiny či plynu individuální podmínky dodávky tak, aby tyto byly i ve změněné podobě pro obě smluvní strany nadále vyhovující. Zákazníkovi tedy musí být umožněno učinit kvalifikované a svobodné rozhodnutí o tom, zda setrvá ve stávajícím smluvním vztahu s dodavatelem elektřiny či plynu i poté, kdy došlo ke změně obsahu původně sjednané smlouvy.

Z tohoto důvodu přiznává ustanovení § 11a odst. 3 energetického zákona zákazníkovi právo odstoupit od smlouvy uzavřené s dodavatelem elektřiny či plynu v případech, kdy je dodavatel elektřiny či plynu na základě sjednané smlouvy se zákazníkem oprávněn zvyšovat cenu elektřiny či plynu nebo jinak měnit smluvní podmínky, a tohoto práva dodavatel využije. Vzhledem k tomu, že cena elektřiny či plynu nabízená dodavatelem je zpravidla tvořena pevnou složkou (paušálem), který je zákazník povinen hradit bez ohledu na množství odebrané elektřiny či plynu, a cenou elektřiny a plynu jako komodity hrazenou podle velikosti odběru, může ke zvýšení ceny elektřiny či plynu dojít jak zvýšením paušální složky ceny elektřiny či plynu, tak i ceny samotné dodávané komodity.

Ustanovení § 11a odst. 3 energetického zákona opravňuje zákazníka odstoupit od smlouvy bez jakékoli bližší specifikace, je třeba tomuto ustanovení rozumět tak, že právo na odstoupení od smlouvy přiznává každému zákazníkovi, bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o zákazníka, který je spotřebitelem, podnikající fyzickou osobu, či zákazníka, který je osobou právnickou. Jediným předpokladem pro vznik práva na odstoupení od smlouvy v zákonem stanovených případech tak je skutečnost, že zákazník sjednal s dodavatelem elektřiny či plynu smlouvu, jejímž předmětem je dodávka elektřiny či plynu, na jejímž základě je dodavatel oprávněn ke zvýšení ceny elektřiny či plynu či jiné změně smluvních podmínek, a tohoto práva dodavatel elektřiny či plynu využije. Z ustanovení § 11a odst. 3 energetického zákona také zjevně vyplývá, že pro vznik práva na odstoupení od smlouvy není rozhodné, zda byla mezi zákazníkem a dodavatelem elektřiny či plynu sjednána smlouva s dobou trvání smluvního vztahu na dobu určitou nebo na dobu neurčitou.

Podle ustanovení § 11a odst. 3 energetického zákona je tedy zákazník oprávněn odstoupit od smlouvy, jejímž předmětem je dodávka elektřiny či plynu, v případě, že dodavatel elektřiny zvýší cenu za dodávku elektřiny nebo plynu nebo změni jiné smluvní podmínky dodávky, a to kdykoli v časovém rozmezí od okamžiku, kdy se zákazník o rozhodnutí dodavatele zvýšit ceny elektřiny či plynu nebo změnit smluvní podmínky dodávky elektřiny či plynu dozvěděl, až do uplynutí 3 měsíců ode dne účinnosti zvýšení ceny za dodávku či změny jiných smluvních podmínek.

Výše uvedené stanovisko tak potvrzuje postoj ERÚ k možnosti ukončit smlouvu s dodavatelem ČEZ Prodej, s.r.o. i v případě, že dojde ke zvýšení paušálu z 50 Kč na 60 Kč. Lze tedy v tomto směru potvrdit stanovisko jednatele dodavatele X.Energie, s.r.o.

Pouze k upřesnění musím konstatovat, že dodavatel se s návrhem na rozhodnutí sporu o ukončení smlouvy o sdružených službách dodávky může obrátit na soud, popř. zákazník má možnost podat návrh na zahájení správního řízení v souladu s ustanovením § 17 odst. 7, písm. e) bod 2 energetického zákona a Energetický regulační úřad ve správním řízení bude rozhodovat o určení, zda právní vztah mezi zákazníkem a dodavatelem trvá nebo zanikl. Teprve takové pravomocné rozhodnutí správního orgánu nebo pravomocný rozsudek soudu určí, zda k ukončení smluvního vztahu došlo v souladu se smlouvou a právním předpisem nebo byla smlouva a energetický zákon porušen.

S pozdravem

JUDr. Jiří Procházka
Energetický regulační úřad
Oddělení ochrany spotřebitele
Masarykovo náměstí 5
586 01 Jihlava
Tel.: 564 578 685
Email: jiiri.prochazka@eru.cz